

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH



**POMNIK ŚW. JANA NEPOMUCENA
BRONÓW, GM. DOBROMIERZ, POW. ŚWIDNICKI**

Załącznik nr.....
do decyzji nr. 527/2021 z dnia 17.05.2021

Jacek Gryczewski
dyplomowany konserwator zabytków

Sidzina 2021

mgr Jacek Gryczewski
dyplomowany konserwator zabytków
uprawnienia - dyplom UMK w Toruniu
nr 1885 z dn. 27.02.2006
ul. Zagrośowa 5, 48-320 Sidzina

**WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW**
we Wrocławiu
DELEGATURA w WAŁBRZYCHU
58-300 Wałbrzych, ul. Zamkowa 3
tel. 74 842-64-18, fax 74 842-66-66

1. WSTĘP

Niniejsze opracowanie stanowi opis czynności konserwatorskich, jakie należy wykonać dla pomnika św. Jana Nepomucena z miejscowości Bronów w powiecie świdnickim (gmina Dobromierz).

2. OPIS OBIEKTU

Rzeźba przydrożna z figurą św. Jana Nepomucena. Figura ustawiona jest na wysokim cokole z tablicą fundacyjną. Obiekt znajduje się przy polnej drodze wiodącej do dawnego pałacu w Bronowie. Pomnik został prawdopodobnie ufundowany przez ówczesnych właścicieli majątku.

Pomnik jest ciekawym przykładem osiemnastowiecznej rzeźby kultowej epoki baroku.

Figura odkuta w piaskowcu. Stoi na piaskowcowej podstawie, być może wtórnie wykorzystanej. Pod piaskowcowym, bogato dekorowanym elementem widzimy płaski, profilowany detal, także z piaskowca.

Pod trzema elementami kamiennymi zaczyna się dość wysoki, murowany z cegieł postument. Jest on otynkowany. W licu osadzono płytę fundacyjną, również kutą w piaskowcu.

Pomnik jest w stanie bardzo złym. Ubytki i uszkodzenia elementów piaskowcowych są znaczne. Z odłamanych fragmentów udało się ocalić rękę św. Jana. Kamień pokrywają nawarstwienia, glony, resztki wtórnych przemalowań. Spoin pomiędzy kamieniami brak.

Na murowanym postumencie ubytki są równie liczne, jak w części kamiennej. Pierwotne tynki zachowane szczątkowo, pokryte wtórnymi zacierkami oraz przemalowane wielokrotnie.

W bezpośrednim otoczeniu pomnika rosną liczne rośliny (krzewy, małe drzewka).

Podczas oględzin obiektu wykonano kilka makrofotografii. Jedna z nich pokazuje pobiałę na wapiennym tynku (fot. 8 i 9). Prawdopodobnie to pierwotne warstwy. Podczas jednej z pierwszych napraw postumentu wykorzystano cienkowarstwową zaprawę, którą ponownie malowano na białą. Makrofotografia pokazuje 2 warstwy pobiał oraz dwie warstwy zaprawy (fot. 10 i 11). Ostatnie z makrofotografii to zdjęcia sprawdzające obecność złoceń w literach płyty inskrypcyjnej (fot. 12 i 13). Nie wykazano obecności jakiegokolwiek warstwy barwnej.

3. WSKAZANIE OCZEKIWANYCH EFEKTÓW PRAC KONSERWATORSKICH

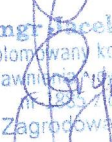
Głównym celem planowanych prac jest poprawa stanu technicznego pomnika oraz powstrzymanie lub spowolnienie procesów destrukcyjnych. Efektem dodatkowym będzie podniesienie walorów estetycznych obiektu.

4. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH - OPIS PRZEWIDZIANYCH DO WYKONANIA CZYNNOŚCI, Z PODANIEM METOD, MATERIAŁÓW I TECHNIK

1. Demontaż kamiennych części obiektu i przewiezienie do pracowni konserwatorskiej.
2. Usunięcie roślinności z bezpośredniego otoczenia obiektu (rośliny, których system korzeniowy uszkadza obiekt).
3. Ocena stanu technicznego posadowienia pomnika. W razie utraty stabilności zwołana zostanie komisja konserwatorska w celu omówienia i zaakceptowania dalszych działań przy fundamencie.
4. Wstępne odkażenie obiektu metodą natrysku. Należy wykorzystać preparaty z grupy stosowanych do obiektów zabytkowych: Biotin R, BFA, Lichenicida lub inny, o sprawdzonej skuteczności.
5. Oczyszczenie piaskowca z nawarstwień metodą dobraną na podstawie prób: a/ metodą mokrą środkami zawierającymi HF (kwas fluorowodorowy), b/ metodą laserową.
6. Usunięcie wtórnych zapraw (cementowych spoin, uzupełnień, zacierek) z elementów kamiennych i postumentu. Należy pozbyć się całkowicie współczesnych zapraw cementowych. Przy usuwaniu spoin nie należy uszkadzać cegieł i kamienia. Cały zabieg wykonać z zachowaniem należytej ostrożności, ręcznie, bez użycia maszyn.
7. Usunięcie wtórnych przemalowań i zabrudzeń farbami metodą chemiczną, z użyciem rozpuszczalników organicznych, ich mieszanin lub specjalistycznych środków do ściągania przemalowań, np. AGE firmy Remmers.
8. Ewentualne usunięcie zaplamień metodami chemicznymi dobranymi do rodzaju zaplamień (zmydlanie, utlenianie, okłady).
9. Odsolenie elementów kamiennych metodą swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska.
10. Ewentualna rekonstrukcja brakującej głowy i aureoli po uzgodnieniu formy z WUOZ.
11. Przyklejenie odłamanej ręki św. Jana. W razie potrzeby wykonać wzmocnienie spoiny prętami z aluminium.
12. Podklejenie złuszczeń i sklejenie pęknięć piaskowca dyspersjami żywic sztucznych.
13. Uzupełnienie ubytków w kamieniu zaprawami mineralnymi barwionymi w masie.
14. Uzupełnienie wątku ceglanego w postumencie poprzez wmurowanie brakujących lub wymianę zniszczonych cegieł. Murować zaprawą wapienną, z ewentualnym dodatkiem trasu.
15. Uzupełnienie lub rekonstrukcja tynku na postumencie zaprawą wapienno-trasową. Formę uzupełnień i rekonstrukcji uzgodnić komisyjnie z WUOZ na etapie wykonawczym.
16. Hydrofobizacja strukturalna elementów piaskowcowych preparatem krzemooorganicznym, rozpuszczalnikowym.
17. Montaż elementów kamiennych.
18. Spoinowanie elementów kamiennych zaprawą z wapna trasowego. Kolor i fakturę dobrać na podstawie prób. Używać zapraw o jednolitej barwie w całej masie. Wstępnie zakłada się

spoinę w kolorze piaskowym (z odcieniem szaro-ugrowym), płaską, lekko poniżej lica kamiennego.

19. Malowanie cokołu (tynków) w kolorze starej bieli lub innym, pod warunkiem znalezienia śladów na obiekcie lub potwierdzenia w materiałach archiwalnych.


mgr Jacek Gryczewski
dyplomowany konserwator zabytków
uprawnienia nr 100000/111K/1 Toruniu
nr 100000/111K/1 Toruniu
ul. Zagrodowa 5 48-320 Sidzina



FOT. 1. OGÓLNY WIDOK POMNIKA Z PRZODU



FOT. 2. OGÓLNY WIDOK POMNIKA Z TYŁU



FOT. 3. OGÓLNY WIDOK POMNIKA Z BOKU



FOT. 4. FIGURA I PIASKOWCOWA PODSTAWA



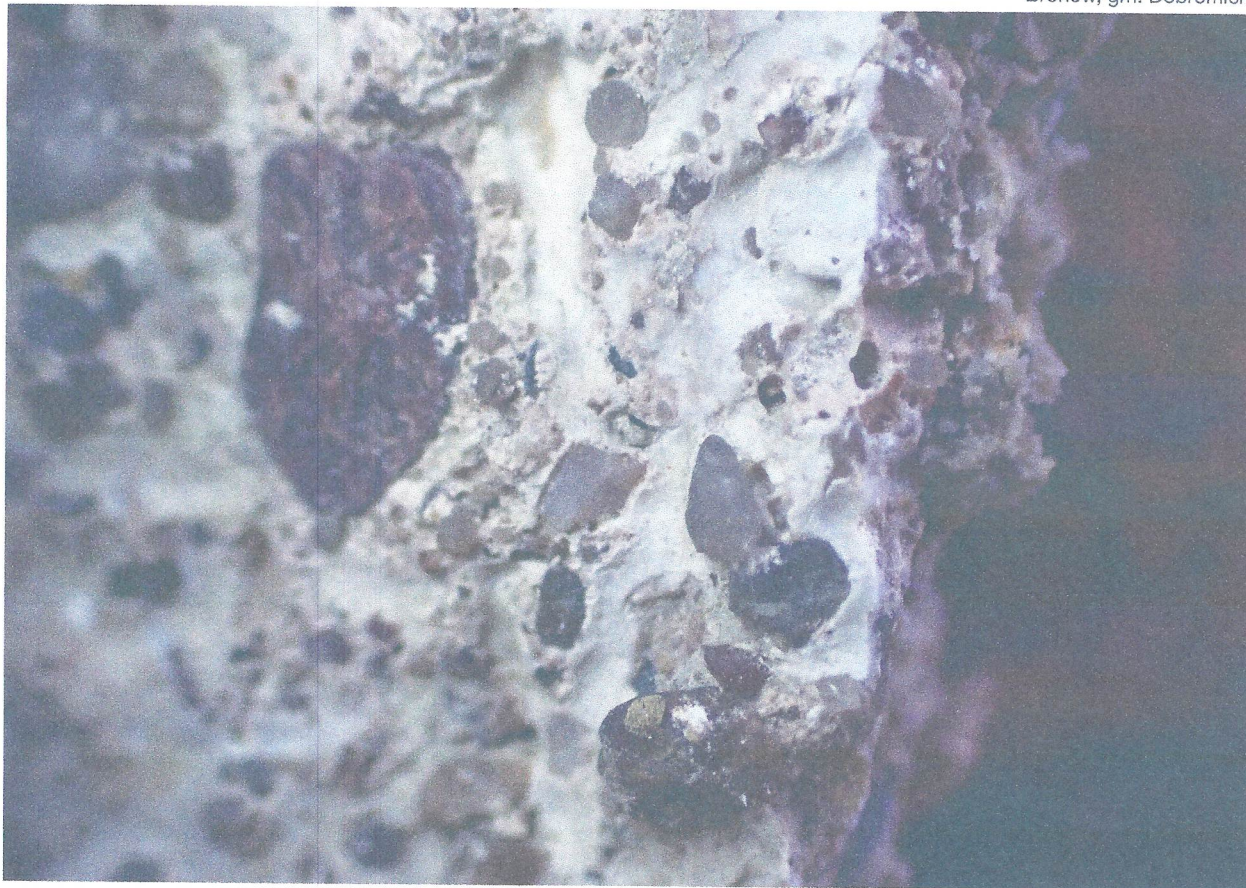
FOT. 5. PŁYTA INSKRYPCYJNA



FOT. 6. ZNISZCZONA POWIERZCHNIA PIASKOWCA



FOT. 7. CEGLANY COKÓŁ - WTÓRNE ZAPRAWY I PRZEMALOWANIA NA ZNISZCZONYCH CEGŁACH



FOT. 8. MAKROFOTOGRAFIA PIERWOTNEJ ZAPRAWY TYNKARSKIEJ Z POBIAŁĄ



FOT. 9. MIEJSCE WYKONANIA MAKROFOTOGRAFII NR 8



FOT. 10. NA PIERWOTNYM TYNKU WIDAĆ CIENKOWARSTWOWĄ NAPRAWĘ



FOT. 11. MAKROFOTOGRAFIA POKAZUJĄCA DWIE POBIAŁY NA WTÓRNYM TYNKU Z FOT. 10.



FOT. 12. WNĘTRZE LITERY Z TABLICY INSKRYPCYJNEJ



FOT. 13. WNĘTRZE LITERY Z TABLICY INSKRYPCYJNEJ

